۶۸ نچی. ۱۳۲۴ سنه. ۲۱ ذو القعده یکشنبه. ۱۹۰۶ سنه. ۲۴ دیکابر. № 68

یولدز

ГАЗЕТА
„Юлдузъ“
Цѣна 3 руб. на годъ.
Редакція и Контора:
Казань, номера «Сарай» № 1.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ“
Russie, Kazan, redaction
„Juldrz“,
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.

گازیته‌نڭ بهاسی:
برسنه‌اوچون (۳) صوم، آلتی آی
اوچون (۲) صوم، اوچ آی
اوچون (۱) صومدر.
اداره‌سی پچه‌ن بازارنده (سرای)
مسافرخانه‌سنده ۱ نچی نومرده‌در.
محررینی هرکون کوندز ساعت
(۱۱) ده اداره‌ده کورمك ممکندر.
محرر وناشر: احمد هادی مقصودی.
سرکاتب ومدیر: علی اصغر کمال‌الدینف.

تکراری موجب اولمایان مقاله‌لر ممنونیت ایله قبول ایدلورلر. درج ایدلمه‌ین مقاله‌لر حقنده جواب ویرلمز واشتکا قبول ایدلمز.

بر نسخه‌سی (۵) تیینلر. هفته‌ده اوچ مرتبه چغاچق ادبی، فنی، معاشی وسیاسی جریده‌ء ترکیه‌در. اون نسخه‌سی (۳۰) تیینلر.

۱۹۰۶ سنه صباح کتبخانه‌سی ۱ نچی اوکتابرده آچلدی

قزانده پچان بازارنده „بلغار“ نومرلری یورطنده

„نمونه یاخود انموذج“

روس لسانینڭ صرف ونحو قاعده‌لرینی بیك یاخشی صورتده کورسانمش بیوك بر کتاب بولوب مشهور محررلرمزدن مرحوم عبدالقیوم ناصرینڭ اثریدر بهاسی ۸۰ تیینلر. کتبخانه‌مزده یولدز کتبخانه‌سینڭ نشریاتی‌ده صاتلمقده‌در.

مفصل اسامی کتب، هرکمگه بلا بدل یباریلور.

تیلیگرام وخط ایچون آدرس: Казань, книгоиздательство „Сабахъ“

سنهٔ تأسیس ۱۹۰۱ معارف کتبخانه‌سی کتابچیلرغه بیوك اکرام!

کتبخانه‌مزده صاتلمقده اولان یاڭا کتابلر:

حضرت عثمان رضی الله عنه‌نڭ خط کوفی ایله تیری اوزرینه یازلغان کلام شریفدن فوتوغراف ایله آلوب طبع ایدلمش یس شریف.

۲۲ کاغددن عبارت آیری آیری بهاسی ۱ صوم ۲۵ تین
۲۲ „ „ „ برگه یابشدرلغان „ ۱ صوم ۵۰ „
۲۲ „ „ „ طشلانغان „ ۲ صوم.

اوچ صومغه قدر پوچطه مارکه‌سی مقبولدر. زاداتکه‌سز زاکازلر، کوندرلمس.

آدرس: Казань, Т-ва „Камалютдиновъ и К-о“

یولدز

یولدز گازیته‌سینه کیله‌چك ۱۹۰۷ نچی سنه اوچون مشتری دفتری آچلدی. بر سنه‌لك حقی (٤) صوم، آلتی آیلغی (۲) صوم، اوچ آیلغی (۱) صوم اولاچقدر.

هر آی باشندن مشتری قبول ایدلور. اوچ آیدن کیملك مشتری قبول ایدلمیه‌چکدر.

حاضردن یللق اقچه‌سینی توله‌ب یازلغان مشتریلرگه یولدزنڭ محرر ثانیسی (علی اصغر کمال) افندی اداره‌سنده آیده بر مقدارنده نشر قیلناچق (یاشن) اسمنده کولکی ومطایبه ژورنالی بوش یوللاناچقدر.

ادریسلر حاضرله‌و سببلی یولدزنڭ طابشرلووی کیچکمه‌سون اوچون گازیته آلاچقلرینی اداره‌گه تیزدن خبر بیرولرینی محترم مشتریلرمزدن جدی صورتده رجا ایده‌مز.

یولدز کیله‌چك ۱۹۰۷ نچی سنه‌ده چهارشنبه جمعه ویکشنبه کونلرنده هر هفته‌ده اوچ مرتبه نشر قیلناچقدر.

یولدزنڭ پروگرامی بیك واسعدر وقت وزمانینه موافق روشده هر درلو اخبار ومعلوماتدن خبر ویره‌چکدر.

خصوصا اهل اسلامغه مناسبتی اولان خبرلرگه ایروچه دقت ایده‌چکدر.

جریده‌لرگه صیبارلق مقدارنده یولدزده هر وقت فنی مقاله‌لرده یالاچقدر.

خصوصا فنی هنر وتجربه‌لرنڭ یاڭالری دائما اخبار وبیان ایدیله‌چکدر.

یولدزنڭ یازوچیلری اوشبو افندیلردن عبارتدر:

باش محرر وناشر: احمد هادی مقصودی. محرر ثانی ومدیر: علی اصغر کمال.

وبونلردن ماعدا اوشبو محترم ذوات کرام یولدزنڭ هیئت تحریریه‌سی اعضاسندندرلر: صدرالدین مقصودی. عبدالرقیب عبدالرقیبف، جارالله نصیب (جیمنون)، ملامنیرهادییف، عبدالرحمن کرم، صلاح‌الدین مقصودی، عین‌الدین احمرف، ادریس حمیدی، ضیا ناصری، رحمة الله یلکیبایف، واعظ نوروزی، نیاز محمد سلیمانف، ملا ذاکر قاری وهابف، آخوند حسن عطا عبشی، آخوند شرف حافظی، شمس محمد کولته‌سی، سمیع الله سلیمانی، نجیب تونته‌ری، آخوند عارف چقری، هادی طاهری، نجیب دوماوی وغیریلر.

تش طبیبی
Г. М. КОППЪ گ. م. کوپپ
گاستیننو دۋوراسکی اورامده تاۋلوفسکی یورطنده آورولرنی قبول ایتمکده‌در.

تیاتر حقنده

اوچنچی کون کیچ قزانده نوۋی کلوب خانه‌سنده ترکیچه تیاتر اوینالدی. بواوین قزان شهرنده عمومی یبرده اوینالغان تماشانڭ برنچسیدر.

شول سببدن بوکونلرده قزان خلقی آراسنده بوخصوصده کوب سوزلر سویله‌نمکده‌در. البته برتورلی خلقلر: «بوندی بدعتلر هیچ کیره‌ك توگل» دییوب مسلمانلر آراسنده بوندی اشلرنڭ بولووینی معقول کورمیلر. ایکنچی برتورلیلری باشقه‌مدنی خلقلرده‌بولغان‌اشلر بزده‌ده بولسون. مدنیتلی بزده باشقه‌لردن قالشمیق دییوب ترکیچه تیاترلرنڭ‌اوینالووینی‌معقول‌هم لازم‌کوره‌لر.

هرملتده یاڭا اشلر اوشبو روشده نزاع ایله باشلانمشدر.

معقولمی، توگلمی یاڭا اشلرنڭ‌هیچ‌برسینی هروقت‌قارتلر مناسب کورمه‌مشلر. یاشلر ایسه، طبیعتلرینڭ اقتضاسنچه یاڭا اشلرنڭ هر قایوسینه هوس قیلمشلر.

لکن نی‌قدر نزاع وقچقرشلر اولسه‌ده، آخرده یاشلر غلبه قیلمقده‌در. یاشلرنڭ فکرینه قارتلر برزمان یول ویرمکده‌درلر. بعض بدعتلر حقنده نزاع اوزاقغه بارادر. بعضلری حقنده بیك کوبکه‌صوزلمیدر.

شویله ایسه‌ده، یاشلر مقصودلرینه یتمی قالمامقده‌درلر.

آراده دینی‌مسئله‌لر قاتنشماسه، نزاع بیك اوزاقغه وارمیدر. اگرده بدعتکه دین جهتندن ممنوع کورلگان برایکی تورلی اش قاتنشسه، غوغا ونزاع بیك تیز باصلمیدر.

یاۋروپاده پاراخود وتیمر یوللر یورتو حقنده‌ده کوب نزاعلر اولمشدر. حال‌بوکه بواشلرنڭ دیانتکه هیچ‌بر تعلقلری یوقدر.

ایمدی روسیه اهل‌اسلامی آراسنده تیاتر مسئله‌سی باشلاندی.

بومسئله بیك چووالچقدر. چونکه بونده برنیچه‌تورلی‌اشلر واردر. بعضلری شریعتکه موافق اولسه‌ده، بعضلری موافق‌کورلمس. اعتراض قیلوچیلر طابلور. بوخصوصده متنازع فیه اولان حکملرنی اوشبو روشچه (۳) مسئله ایتوب حسابلامق ممکندر:

۱) تیاتر اویوننی تماشا قیلو

۲) ایرلرگه تیاترده اوینچی بولو،

۳) خاتونلرغه تیاترده اوینچی بولو.

برنچی مسئله یعنی تیاترنی تماشا قیلونڭ درستلکنده شبهه یوقدر. چونکه هرنرسه نیتکه قاریدر. مقصود عبرتله‌نو اولدقده البته درست اوله‌چقدر.

اخلاق توزه‌تو اوچون تصویر قیلنغان اوینلرده هرکم اوچون عبرتله‌نورلك حاللر واردر. اوینلر آراسنده اخلاقنی بوزا طورغانلری‌ده اولابلور. چونکه بنده‌ترتیب قیلغان اشده‌هروقت کیمچیلك اولمق ممکندر. مؤلفی عبرت‌اوچون ترتیب‌قیلغان اوینده‌ده گاهاعبرتله‌نورلك هیچ‌برحال اولماس. بلکه بالعکس ناچار عبرتلرگه سبب بولووی‌ده احتمالدر. شونڭ‌اوچون‌هر بررومان‌واثرلر عالم منتقدلر (کریتیکلر) طرفندن انتقاد وکریتیکه ایدلمکده‌در.

لکن شویله ایسه‌ده، تیاترنڭ وضعسی خلقنی اخلاق‌حسنه‌گه‌ترغیب‌واخلاق سیئه‌دن تنفیر اوچوندر. بوکونگه قدر هیچ برعلما تیاترگه بارو حرام دیگانی یوقدر.

بوندن صوڭره بلکه چقار. فتوا خلق قولنده‌در هریرده‌مسلمانلر تیاترگه بارالر. هیچ برسینه اعتراض قیلندیغی یوقدر.

مصر وایستانبولده رمضان بوینچه تراویحدن صوڭره سحر وقتلرینه‌قدر خلق تیاتراوینلرینی تماشا قیلو ایله مشغول‌درلر.

اگرده قطعی حرام براش اولسه، دیار الاسلام علماسی شبهه‌سز منع قیلور ایدیلر.

۲ نچی مسئله ایرلرگه تیاترده اوینچی بولو ایدی. لهویاتدن اولدیغندن بونی گراهتدن چغارو مشکلدر. شویله ایسه‌ده، حرام دیمك اولماس: چونکه بایراملرده بعض لهویاتقه رخصت وارلغی علماغه معلومدر. تیاتر اوینی لهویاتنڭ قاینوعسندن اولدیغینی تعیین قیلمق علما اشیدر.

درست اولسه‌ده، اولماسه‌ده، بونی شرعا ممدوح کسبلردن عدقیلمق ممکن توگلدر.

ایڭ مشکلی اوچونچی مسئله‌درکه خاتون قزلرنڭ تیاترده اوینچی بولولریدر.

بوخصوصده نزاع اوزایاچقدر.

چونکه بونده ایرلرگه کورنو وایرلر ایله سویله‌شو واقع بولمی حالی یوقدر.

خاتونلر قاچو مسئله‌سنده علما آراسنده نزاع بتمیچی طوروب بوڭا جواب ویرمك ممکن توگلدر. ذاتا بوندی مسئله‌لرده فتوا بیرو گازیته‌لر اشی‌توگل، علما اشیدر.

قزان علماسی بو مسئله حقنده آلتی‌ییدی آیدن بیرلی مذاکره قیلشدیلر. برفتوا حاضرله‌دکلری‌ده معلومدر. لکن‌نی سببدندر فتوالرینی هنوز میدانغه چغارمی طورالر.

شاید ایمدی چغارورلر. قایسی طرف بولسه‌ده، شریعت حکمی بوینچه برطرفنی بیان قیلمق کیره‌ك. دین اشلرنده عوامنڭ قارتلرندن‌ده یاشلرندن‌ده قورقوب طورو تییشلی توگلدر.

ایمدی کوب کشی بربرندن صورا اشالر: «شویله بزم قزانده‌ده مسلمانچه تیاتر همان بولور میکاننی؟» دیلر.

بوڭا جواب ویرمك اوچون هیچ برکرامت لازم دگلدر. هم جوابی غیبدن خبرده دگل فقط تاریخی برقیاسدر.

باشقه مدنی قوملرده نیلر وار ایسه، همه‌سی یاخشی طرفلری‌ده یمان طرفلری‌ده بزنڭ روسیه مسلمانلری آراسنده‌ده اولاچقدر. یازغی طاشوغه قارشی‌طورو ممکن اولمادیغی کبی مدنیت مقتضاسینه‌ده قارشی طوروب بولماس. اهل افکارنڭ اشی عادات غربیه‌نڭ فائده‌لیلرینی کوبره‌ك وضررلرینی آزراق کرتورگه طرشمقدر.

یوقسه بالکلیه بترونی بوز مانده امیدده ایتمسکه کیره‌ك.

نیته‌که مصرده ایستانبولده، هندده، باکوده وباغچه سرایده کوب یللردن بیرلی عربچه، فارسیچه ترکیچه تیاترلر اوینالمقده‌در. البته، برزمان بزنڭ قزانده‌ده‌اوینالمی قالماس.

تیاترنی یاراتماغان کشیلرگه کیڭاش شول: اوّلا فحشخانه‌لرینی بترورگه طرشمالی. فحشخانه اشلری شرعاده عقلاده شبهه‌سز ممنوع اشلردر.

فحشخانه‌لرنڭ وارلغینه تحمل ایتکان وگاها آنده بارغالاغان صوفیلر تیاتر حقنده آغزده آچماسقه تییشلیدر.

فحشخانه‌لرنی بتردکدن صوڭره تیاتر مسئله‌سینه کیلورمز.

اسلام مطبوعاتی

اسلام عالمنده ایڭ قارت بر گازیته اولسه اولده ترجمان گازیته‌سیدر. عالم اسلامده بو گازیته ایڭ اوزون عمرلی بر گازیته‌در. باشقه طرفلرنڭ جمله‌سی اویقوده وقتلرده، یکرمی دورت سنه بوندن مقدم اسماعیل‌بك جنابلری خلقنی اویغاتورغه شروع ایتمش وشول کوندن بیرو مسلکندن بر قارش اولسون چیتکه چقماینچه کامل متانت وصبر ایله بوکونگه قدر خدمتنده دائم اولوب کامشدر. اسماعیل‌بك جنابلرینڭ بو خدمتلرینی تقدیر ایتمك بزه بر بورچدر.

مصرده نشر ایدلمکده اولان «ترك» گازیته‌سی، اسماعیل بك جنابلرینڭ بو خدمتلرینی تقدیر ایدوب یل باشنده نشر ایده‌چك «ملت» گازیته‌سنیده تبریك ایده‌در.

«ترك» گازیته‌سینڭ یازوونچه بوندن بر اون‌ایکی‌سنه مقدمده «ترجمان» گازیته‌سی عثمانلیلر اوچونده بیك کوب خدمت ایتمش وبو گازیته‌دن ترکلرده بیك کوب استفاده‌لر کورمشلردر.

مصرده نشر ایدلمکده اولان «سنجاق» گازیته‌سیده اوزون بر مقاله درج ایدوب اسماعیل بك جنابلرینه عرض شکران ایده‌در.

«ترجمان» گازیته‌سی اوزینڭ حقنده یازیلان بو سوزلرنی «سنجاق» دن نقل ایدوب وبونڭ شرفینه متفرقه صورتنده «یراقدن کیلگان برطاوش» اسملی بر مقاله درج ایده‌در. بو مقاله‌ده «ترجمان» بوندن یکرمی آلتی‌یل مقدم «مسلك نامه‌م» اسمنده روس لساننده نشر ایتکان رساله‌سندن هم ۱۸۸۳ نچی یلده یعنی بوندن یکرمی دورت یل مقدم روسیه‌نڭ قاطی اداره آستنده یاشاگان ومحررلرنڭ آغزلرینه آغزلقلر کییرتلگان، کوزلرینه قالون پرده‌لر قابلانغان زمانلرده یازغان سوزلرینی نقل ایدوب اوزینڭ همیشه شول اوّلگی مسلکنده دوام قیلغانلغینی کورساته‌در. سینزورلر بتوب حریتلر بیرلگاندن صوڭ هر بر محررلرنڭ آغزلری آچلدی. حاضرگی کونده‌یازوچیلقلر ییگلاشدی. اما شول قدر قسانلق زمانلرده اسماعیل‌بك جنابلرینڭ اول سوزلرنی یازا آلووی حقیقة شایان تقدیردر.

اسماعیل‌بك نڭ ایسکی گازیته ورساله‌لرندن نقل ایتوب یازغان بو سوزلرندن بعضلرینی درج ایدونی بزده مناسب کوردك. اشته اوشبولردر:

«مسلمانلرنی روسلاشدرومی؟ بو هیچ ممکن بولاچق دگلدر؛ اگر روسلر مسلمانلر ایله خوش معیشت ایتونی، مسلمانلرنی وطن اوغللری عد قیلوب آنلردن استفاده قیلونی تله‌سه‌لر، مسلمانلرغه امتیازات ملیه (ملی آفطانومیه) بیرورگه، دینلرینڭ ایرکنلگینه ملی لسانلرینه، معارف تحصیل ایدولرینه یوللرنی آچق قویارغه تیوشدر.

(آبروسینیه) روسلاشدرو پالیتیکاسندن مسلمانلر ضرر کورولر لکن آنڭ برله جوبالماسلر، فقط روسیه‌گه‌ده فائده کیلمس!

ای روسلر، دقت ایدگز، ملتلرنی‌خوش امتزاج قیلدرمق وبونڭ واسطه‌سی ایله‌وطننڭ استقبالینی تأمین ایتمك مساوات‌سایه‌سنده‌گنه بولا آلور. ایڭ عقللی ایڭ فائده‌لی سیاست طرزی اوشبودر. اولچه‌ب، قیاس قیلوب قاراگز، آمیریکاده انگلیز نیمس‌وفرانسوز ملتلری نیندای زور بردولت بنا ایتدیلر؛ شۋیتساریه‌ده ایتالیان فرانسوز ونیمس ملتلری ینه برطوغان قرنداشلر شیکللی برله‌شوب نیندای گوزل ونیندای مدنیتلی وسعادتلی براداره یاصادیلر؛ بونلردن عبرت آلورغه کیره‌ك...

انگلیز فرانسوز نیمس کبی بربرینه قانلی دوشمان بولغان قوملر، مساوات وحریت نورلری سایه‌سنده مذکور ایکی مملکتده آتا بابا وقرنداش کبی معیشت ایده‌لر؛»

بو قدریسی اسماعیل‌بك نڭ «مسلك نامه» نام رساله‌سندن برجزءدر.

سکسانچی یللرده بو سوزلرنی سویلمك حقیقة شایان تقدیردر.

خارجی خبرلر.

ترکیه.

ترکیه‌ده انطاکیه شهری بایلرندن عمر افندی اسملی کشی انطاکیه، ازمیر واسکندریه آراسنده دیگز پاراخودی یورتمك اوچون برشرکت (کامپانیه) تشکیل قیلمشدر.

ایستانبول، طربزون وباطوم شهرلری آراسنده پاراخود یورتمك اوچون ینه ایکنچی برکامپانیه یاصالمشدر.

•• کرکوك شهری تیره‌سنده نیفت چغا طورغان بیك کوب ییرلر طابلمشدر. مهندسلرنڭ گمانینه قاراغانده بو ییرلردن نیفت روسیه‌نڭ باکو شهری تیره‌سنده چغا طورغان نیفتلردن اون اولوش آرتق چغووی احتمال ایدلمکده‌در.

جمعیت مسلمین
مشروطیین

جمعیتینڭ اوستاۋ پروئکتی، یعنی نظامنامه لائحه‌سی.

۱ نچی ماده

بو جمعیت مسلمین (اداره‌ٔ مشروطه طرفداری مسلمانلر جمعیتی) دیوب آتالاچقدر.

۲ نچی ماده

بو جمعیت‌نڭ مقصودی ۱۹۰۵ نچی سنه ۱۷ نچی اوکتبر مانیفیستی ایله اعلان قیلنغان قاعده‌لرنڭ لازملکینی اعتقاد قیلوب سیاسی اشلرده برفکرده اولان روسیه مسلمانلرینڭ سیاسی واجتماعی اجتهادلرینی برله‌شدرمکدر.

وبوندن‌ده مقصود نظامی بوللر ایله روسیه‌ده اداره‌ٔ مشروطه‌لی پادشاهلق قانونلرینی قرارلاندرمقدر.

۳ نچی ماده

بومقصودقه ایرشمك اوچون جمعیت مسلمین اوشبو اشلرنی قیلاچقدر:

۱) روسیه‌ده بولاچق سیاسی، اجتماعی واقتصادی مسئله‌لر حقنده فکر وکیڭاش قیلور.

۲) مذکور مسئله‌لر خصوصنده اجتهادقه یول کورسه‌ته طورغان پروگراملر هم‌اوشبو مسئله‌لرگه تعلقلی چغاچق نظاملر حقنده پرویکت ولائحه‌لر ترتیب قیلوب طاراتور.

۳) بومقصودلرغه ایرشو یولنده لازم کورلگان قدر کتابلر وگازیته‌لر چغاروب طاراتور.

٤) دوماغه چلین صایلاو وصایلاوچی صایلاو خصوصلرنده خلقغه معقول کیڭاش ویرمك اوچون‌صایلاو آلدی مجلسلری یاصار. وعموما صایلاولر خصوصنده دلالت وآگیتاتسیه‌گه قاتنشور.

۵) جمعیتنڭ فکر ومسلکینی مسلمانلر آراسنده تیز طاراتو مقصودی ایله باشقه‌تورلی مجلسلرده یاصار ولازم کوردکده جمعیتنڭ مرادو مسلکینه موافق کتاب ومقاله‌لر اوقوتور.

۴ نچی ماده

بوجمعیتکه کرونی استه‌گان کشیلرنی چلینلکگه جمعیتنڭ باش اداره‌سی یاکه هر طرفنڭ اوزینه مخصوص اولان اداره‌لری قبول ایدرلر. لکن نظام بوینچه بوندی جمعیتلرگه چلین بولووی ممنوع اولان کشیلر بوجمعیتکه چلین بولا آلماسلر.

۵ نچی ماده

جمعیتنڭ ضررینه طرشووی معلوم اولان چلینلر باش اداره‌نڭ قراری بوینچه چلینلکدن چغارلورلر. اوزینڭ جمعیتدن چغارلووینی حقسز طابقان چلین باش اداره اوستندن جمعیت چلینلرینڭ صایلانمش وکیللرندن جییلاچق عمومی مجلسکه شکایت قیلا آلور.

۶ نچی ماده

چلین بولغان کشی باش اداره صوماسینه هرسنه آز بولغانده (۵۰) تیین مقدارنده آقچه ویرور چلینلك آقچه‌لری طوغری باش اداره‌گه یاکه اطراف اداره‌لری آرقلی یاکه اداره‌لر طرفندن وکیل ایتلگان کشیلر آرقلی ویرلورلر آقچه آلوچیلر طرفندن چلین بولغان کشیلرنڭ قوللرینه جمعیتنڭ سندی (کۋیتانسیه‌سی) ویرلور.

چلینلردن جییلغان آقچه‌لرنڭ نی قدر حصه‌سی باش اداره خرجاتینه ونی قدریسی اطراف اداره‌لری خراجاتینه طوتلاچغی وکیللر مجلسنده تعیین قیلنور.

۷ نچی ماده

جمعیتنڭ دیوانلری (اورگانلری) ایکی تورلی اولورلر: عمومی هم اطرافی. عمومی دیوانلر اطراف وکیللرینڭ مجلسی، اسییزد دیلیگاتوف) باش اداره مجلسی (سینترالنی کامیتیت) دائمی هیئت (بیورو).

اطراف دیوانلری: هر طرفنڭ اوز چلینلرینڭ عمومی مجلسی (اسیزد میستنیخ چلینوف)، هربر طرفنڭ چلینلرینڭ وکیللرینڭ مجلسی (میستنوی دیلیگاتسکوی صابرانیه) هم هر طرفنڭ اوز اداره‌سینڭ مجلسی (میستنی کامیتیت) بو اداره‌لر برنیچه ولایت اوچون بره‌ر وهر ولایت اوچون بره‌ر وهر برشهر اوچون ینه بره اولورلر.

اطراف وکیللرینڭ مجلسی
(اسییزد دیلیگاتوف)

۸ نچی ماده

لازم کوردکده هر طرفده‌غی چلینلرنڭ وکیللرندن مرکب عمومی مجلسلر یاصالور. بومجلسده بولو اوچون بر نیچه ولایتلرگه بر اولان اداره‌لر طرفندن‌ده هر ولایت وهر شهر اداره‌لری طرفندن‌ده آز بولغانده بره‌ر وکیل صایلانوب یوللانورلر.

چلینلری ایللیدن آرتق اولان اداره‌لر

تركيه و انگليه.

مصرنڭ طورسينا اوكروگينی آنگليه بوتونلهی اوز اسمينه قاراتو خصوصنده مصر حكومتی ايله خبرلشه باشلامشدر.

تركيه مصردهغی وكيلی مختار پاشا آرقلی اوشبو اشكه اعتراض (پروتيست) قيلمشدر.

تركيه مصرنڭ بارچه ييرينی اوزينكی بولونی دعوا قيلادر. شول سببدن طورسينانڭ مصر طرفندن آنگليهگه بيرلووينه راضی بولميدر.

پيرسيه.

پيرسيهنڭ ادارهٔ مشروطه قانونلرينی ملت مجلسی تكرار اوزگارتدی.

ايمدی پيرسيهده ايكی پالاتا اولاچقدر. برسی روسيهنڭ دوماسی كبی برنچی مجلسكه عموما خلق طرفندن صايلانمش (١٦٢) اعضادن عبارت اولاچقدر. ايكنچيسی روسيهنڭ گ. ساۋيتی حكمنده سينات مجلسينه (٦٠) اعضادن عبارتدر. بو مجلسنڭ (٣٠) اعضاسی خلق طرفندن صايلانوب قالغان (٣٠) اعضاسی شاه طرفندن تعيين قيلناچقدر.

شاه حضرتلری اجل مرضی ايله آورودر. صحت طابو احتمالی بيك بعيد ايمش. آورو اولسهده، عقلی كامل وقتنده قانون اساسيگه بيك اخلاص ايله قول قويمش.

وطن واهاليگه خالص محبتی وارلغينی كوز ياشی ايله بيان قيلمشدر. مجلسده حاضر اولان كشيلر شاهنڭ خلوص نيتندن بيك اثرلهنمشلر.

بلغاريه.

بلغاريهده تيمر يول خدمتكارلری بنالرينی آرتدرونی دعوا قيلمشلر ايدی. حكومتلری بونی قبول ايتمهمش شول سببدن خدمتكارلرنڭ بارچهسی اتفاق ايله اشلرينی طاشلامشلر. حاضرده تيمر قطارلرينی عسكر ايله يورتوب طورورغه قرار ويرلهش. اسطودينتلرده مذكور خدمتكارلرنی ياقلاب جيلوب سويلهشمكده واعتراض حركتلری ياصامقدهدرلر.

فرانسيه.

فرانسيهده دين اشلری حكومت اشلرندن آيرلديغی معلومدر. بو نظام فرانسيهده بيك كوب فتنهلرگه سبب اولدی.

حاضرده ديندارلر چيركهولرنده جيلوب عبادت قيلمق اوچون باشقهصابرانيه وميتينغلرگه جيلغان كبی پاليسهگه اعلانامه ويرمك (ياكه پاليسهدن رخصت آلمق) لازمدر. ديندارلر بو اشكه بيك غارلهنهلر كاتوليكلرنڭ دينی رئيسی پاپا عبادت اوچون پاليسهدن رخصت صوراونی منع قيلمش. شول سببدن پاپاسلر پاليسهگه هيچ خبر ايتميچی چيركهولرينه جيلوب عبادت قيلالر. پاليسه نظام بوينچه پروتوكول يازا. حاضرده محكمهلرده پاپاسلر، پوپلر اوستندن بيرلگان پروتوكول وشكايت نامهلر ميليونغه طولمشدر.

بر روس مخبری فرانسيهنڭ بو نظامندن بيك زارلانادر: بو نظام (حريت دينيه) توگل بلكه (حريت دينسزيه)در. فرانسيهده جيلو حريتیده كامل توگل » ديدر. بعضلر بو فكرگه كيلهلر:

« اوّلده فرانسيهده ديندارلر دينسزلرنی تورلی نظاملر ايله جبرلهمشلر. ايمدی حاضر ايسه، دينسزلر اوزلرنچه نظام چغاروب ديندارلرنی جبرليلر. اوّلگيسی ظلم اولديغی كبی صوڭغيسیده عدالت توگلدر. »

بو نظاملرنی قوّتلهمك اوچون فرانسيهنڭ باش وزيری (كليمانسو) بر نيچهسيركولهرلر طاراتوب خلقنی كوب چووالتمشدر. حاضرده راديكالللر، جمهوريتچيلر هم ملی فرانسوزلرده ايكيشهر پارتيهگه آيرلمشلر. دينسزلك ايله ماقتانوب يوروچيلرده ديندارلرنڭ قسلولرينی كورگاچ اثرلهنمشلر. كوبسنده حس دينی قوزغالمش. فرانسيهده بو نزاعلر (جهاد) يعنی ايزگی صوغش ديوب آتالادر. لكن هجوم قيلوچی غازيلر ديندارلر توگل، دينسزلردر.

زمان آلشنو ايله حاللرده آلشنادر.

داخلی خبرلر

چن روسلر پارتيهسی.

چن روسلرنڭ پارتيهسينه اول پارتيهدن بولماغان كشيلرده كرهلر ايمش.

بونلرنڭ بعضاری گازيتهلرگه يازوب مذكور پارتيهنڭ سرلرينی فاش قيلالر. شوندن صاقلانمق اوچون بو پارتيه اوز آراسندن شمچيلر تعيين قيلمش. بو شمچيلر پارتيهنڭ چلينلربنڭ حالينی تيكشرهچكدر. اگرده بر چليننڭ پارتيهگه خلافلغی معلوم اولسه، باش ادارهلری آنی تيز پارتيهدن چغاراچقلر ايمش.

روس ياپون.

گازيتهلرنڭ يازووينه قاراغانده روسيه ايله ياپونيه آراسندهغی نزاغ اوّلده يازلغان روشچه قورقنچلی توگلدر. هر ايكی طرف تكرار صوغش چغارونی استهميدر. خصوصا روسيه ياپونيهگه رعايه قيلوب اشنی صلح ايله بترونی تليدر.

آنگليه حاضرده روسيه ايله دوستلانونی تليدر. شول سببدن اولده روسيه ايله ياپونيهنڭ صوغش باشلاوينه راضی توگلدر. نيچك بولسهده، ايكی آرانی صوغشسز اصلاح قيلونی استيدر.

حريت خلق پارتيهسی.

حريت خلق پارتيهسينڭ باش ادارهسی اطرافدهغی ادارهلرينڭ هر برسينه بويله تعليمات يوللامشدر:

«پادشاهنڭ ٧ نچی ديكابرده چقغان فرمانينڭ اعلانی ايله صايلاو زمانی باشلانادر. بنائ عليه ايمدی ١٩٠٥ نچی سنه (١١) نچی ديكابر نظامينڭ (١٣) نچی مادهسينڭ ١ نچی فقرهسی بوينچه صايلاوغه قاتشاچق كشيلرنڭ هر برسی صايلاوچيلر مجلسی ياصی آلاچقلردر.

بونڭ اوچون فقط مجلسدن (٢٤) ساعت مقدم پاليتسه باشلغينه اعلانامه بيرورگه كيرهك. ودخی مجلسنی ياصاياچق كشيلرنڭ اسملرينی ومجلسنڭ قای ييرده وقايسی ساعتلرده بولاچغينی بيان قيلورغه كيرهك. »

اوشبو نظام بوينچه ايمدی مسلمانلرغهده مجلسلر ياصی باشلارغه وقت ييتمشدر.

•• بخشيغنه كيونگان باشكنه بر كشی پتربورغ گرادو ناچالنيگينی چيركاودن چغوب كيلگان وقتندهاو رامده آلتی مرتبه ريۋالۋيردن آطوب اوترمش، صوڭره يدنچی ضربه ايله اوز اوزينی هلاك قيلمشدر.

•• پتربورغ شهرنده اوختانام محلده، پاليتسه طرفندن جيولوب آلونغان كتاب وگازيتهلرنی قويار اوچون مخصوص بر اسكللاد ياصالغان ايكان. حاضرگی كونده بو اسكللاد هر تورلی كتاب وگازيته ايله تماما طولمشدر.

بو كتابلرنڭ مقداری نيچه ميليون نسخهلرگه بالغ اولديغينی حكايه ايدهلر.

محافظهلی كاريتهلر.

بوصوڭ زمانلرده خزينه آقچهلرينی طالاولر بيك كوبهيگانلك سببلی، ماليه وزارتی بوكوندن صوڭ آقچهلرنی عادی كاريتهلر ايله گيهيورتماينچه بلكه هر برسی اونارمڭ مقدارنده توراتورغان هيئت طازا ومحافظهلی كاريتهلر ايله يورتورگه فرض ايده ايمش.

بو اندای كاريتهلرنڭ اچنده بيك قالون ياصالغان بر صاندق بولاچاق وآقچهنی شول صاندوقغه صالوتاچقدر.

زيمستواده حقانيت.

كورسكی گوبيرناسنده صالاگوب فاميليهلی بر گراف خانونينڭ بشمڭ صومغه زيمستۋاغه استراخاوايت ايتولگان بر ايمينيهسی يانمش.

زيمستۋانڭ كوبيرنسكی مجلسنده اوشبوضررنڭ بدلينه بشمڭ اورنينه ايمينيهنڭ كامل بهاسی اولان توقزمڭ صوم تولهرگه قرار بيرلمشدر.

•• « سيگودنه » گازيتهسينڭ يازووينه قاراغانده كيلهچك دوما آچولغان كونده هيچ بر نمايش وتكلفات اجرا ايدلميهچكدر.

وكيللر اشكه كريشور آلدندن فقطوزيرلر

هر ايللی چلين حسابينه برهر وكيل صايلاب ييبهرورلر.

سوز وفكرلری اعتبارغه آلنمق شرطی ايله باش اداره چلينلرينڭ هر برسی، ومجلس ياصالغان طرفنڭ ادارهسينڭ هر بر چلينلری بو مجلسكه قاتشورلر. ودخی باش اداره طرفندن چاقرلغان چلينلرده ومجلس اوزی، قاتشووينی قبول ايتكان چلينلرده بو مجلسكه كره آلورلر. بونلرنڭده سوز وفكرلری اعتبارغه آلنور.

٩ نچی ماده

اطراف وكيللرينڭ مجلسينی باش اداره اوزی لازم كورو ايلهده چاقرور. ودخی بيش طرفدهغی اطراف ادارهلرينڭ تلهوی بوينچه هم جمعيتنڭ (٥٠) قدر چليننڭ تلهوی باش ادارهگه معلوم ايتلو سببلیده بو مجلس جيلور.

١٠ نچی ماده

اطراف وكيللرينڭ مجلسنده جمعيتنڭ وآنڭ ادارهلرينڭ حركت واجتهادلرينه تعلقلی اولان هر بر اشلر قارالوب موافق كيڭاشلرگه قرار ويرلور. باش ادارهاوچون ياڭا چلينلر صايلانور. اوّلگی باش ادارهنڭ حسابلری تفتيش وتصديق قيلنور.

كيلهچك يل اوچون جمعيتنڭ حاصلات وخرجاتينڭ چاماسی تعيين ايدلور. جمعيتنڭ وباش ادارهنڭ اجتهادی اوچون لازم بولاچق قاعده ونظاملر واطرافدهغی ادارهلر اوچون تعليمات ترتيب قيلنور. جمعيتنڭ صوماسينی آرتدرمق خصوصنده تدبيرلر فكر قيلنور.

هر سنه اولاچق مجلس وكلاده قارالاچق مسئلهلر تعيين قيلنور.

باش اداره (سينترالنی كاميتيت)

١١ نچی ماده

جمعيتنڭ پراۋلينيهسی (سينترالنی كاميتيت) يعنی باش ادارهدر. بو ادارهنڭ چلينلری وقت وقت همان پيتربورغده جيلاچقدر.

باش ادارهنڭ چلينلری جمعيت چلينلری آراسنده مجلس وكلانڭ يللق جيينلرندهبرهر يلغه صايلانورلر.

باش ادارهاوچون نيچه چلين صايلاناچغينی مجلس وكلا اوزی تعيين قيلور. لكن هيچ بر وقتده، (١٥) كشيدن كيم ايدلمس.

بو ادارهنڭ چلينلری ياشرن روشده صايلانورلر. ايڭ كوب طاوش (شار) آلغان كشيلر صايلانغانغه حساب قيلنورلر. ادارهگه صايلانغان چلينلردن آزراق شار آلغان كشيلرنڭ شارلری كوبرهكلری كانديدات (قائمقام) ايتوب حساب قيلنورلر. كانديداتلرنڭ مقداریده باش اداره چلينلری مقدارنده تعيين قيلنور.

باش ادارهنڭ كيميگان چلينلری كانديداتلر ايله طوترلور. كانديداتلرنڭ باش ادارهگه كرولرنده شارلرنڭ كوبلگی وآزلغی حسابنچه نوبت اعتبار قيلنور.

برنچی عمومی وكيللر مجلسی جيلغانچی باش اداره چلينلرينی جمعيتنی باشلاب ياصاوچيلر صايلاب تعيين قيلور.

١٢ نچی ماده

باش اداره چلينلری جمعيت چلينلری آراسندن اوزلری آراسينه بر نيچه كشينی چاقروب اوزلری كبی ادارهگه اعضا ايته آلورلر. لكن بويله صوڭندن آرتدرلغان چلينلرنڭ مقداری اداره چلينلربنڭ اوچدن برندن آرتق بولا آلماس

١٣ نچی ماده.

باش ادارهگه اوشبو اشلر طابشرلور: جمعيتنڭ اجتهادی اوچون عمومی يوللر كورسهتو، وكيللر مجلسينی جيو، وكيللر مجلسی قرار بيرگان اشلرنڭ اطراف ادارهلری طرفندن ادا واجرا قيلنووينی تفتيش قيلو، جمعيتنڭ ماللرينی تصرف قيلو، وقت وقت جمعيتنڭ خزينهسينی تفتيش قيلو، پيتربورغده طوراچق (بيورو) اعضالرينی صايلاو وهم بيورو اوچون هم اطرافدهغی ادارهلر اوچون اينستروكسيهلر (خط حركتلر) ترتيب وتصديق قيلو.

١٤ نچی ماده.

اوشبو نظامنامهده بيان قيلنغاندن باشقه هم وكيللر مجلسنده قرار بيرلگاندن باشقه داخلی عمل وحركتلرينڭ تفصيلاتينی باش اداره اوزی تعيين قيلور.

١٥ نچی ماده.

پريدسيداتيل وسيكريتارينی يعنی رئيس وكاتيبينی باش اداره اوزينڭ چلينلری آراسندن اوزی صايلار. آخری وار.

مجلسینك رئیسیگنه نطق سویلیه‌چکدر.

•• بوکونلرده پالیتسیه دیپارتامنتندن جمیع یاشرون پالیتسیه آگینتلرینك چن اسم وفامیلیه‌لری هم آنلرنك مستعار اسملری یازلغان دفتر یوغالمشدر. دفترنك یوغالوونده شونده‌غی بر خدمتكارنك دخلی بارلغینی حکایه ایده‌لر.

••روایتلرگه‌نظراً پتربورغده‌غی «روس خلقی صایورندن» بریوز قدر ریڤالڤیرلرنك یوغالغانلغی ظاهر بولمشدر.

ریڤالڤیرنی شول‌قارا گروه‌صایوزنده‌خدمت ایدوچی صوغشچی فرقه‌لرینه منسوب کشیلر لامباردقه رهنگه صالالر ایمش.

قزان خبرلری.

•• اونیڤیرسیتیت‌که هجوم وقتنده یارالانمش استورژ کیچه ایرته ایله ساعت ٤ ده وفات بولمشدر.

اینگلیز لسانی معلمی میخایلاوڤسکینك حالی ایسه امیدسزدر.

•• قزانده ٢٠ چاقریم یراقلغنده بولغان «کوردون» استانسه‌سنده، بر تاتار بر استراژنیکنك یورطینه، اوزی یوق وقتده کروب چای ایچمشده چغوب کیتمش.

بر آز وقتدن صوڭره مذکور تاتار کیری قایتوب استراژنیکنك ایکی بالاسینی صویمش. استراژنیکنك خاتونینك طاوشینه یاکیدن ایکی استراژنیك کیلگان بولسه‌لرده، تاتار آنلرنیده اوترمش. اوتوب بارغان بر ایزڤوزشیك یوگروب یورطقه کروب تاتارنك اوزینی اوترمش، صوڭره شول وقتده یورطینه قایتقان استراژنیك اشنك نیچك ایدگینی بلمی، اوزینك خاتونینی اجلدن توتقارغان ایزڤوزشیکنی اوترمشدر.

جمعیت شرقیه.

„Восточный Клубъ“

ایشدلدگینه کوره یاشلر طرفندن آچولاچق «جمعیت شرقیه» کلوبینه گوبیرناتور طرفندن رخصت ویرلگان ایمش.

•• بخارا امیری طرفندن پتربورغ جامع شریفینه برهدیه قیلدیغی اوچون ملاعبدالله آپانای، احمد باینك زیارتنده حضرتلرگه عرض ایدوب دعاء قیلدرمش همده ممنونیت اظهار ایدب حضرتلرنك دعاء قیلغانینی امیرحضرتلرینه تیلگرام بیرمش ایدی.

ملاعبدالله حضرتنك بو تیلیگر امینه‌قارشی امیرحضرتلری‌تشکر تیلیگرامی کوندرمش هم‌قزان مسلمانلرینگده بوخیر اشکه اعانه قیلولرینی امیدایتکانلگینی بلدرمشدر.

بختسز مرتد.

کازانسکی ڤیچیر گازیته‌سی یازادر:

«بزنك میسیونرلر مسلمانلرنی خریستانلقغه چغارو خصوصنده بیك غیرت ایله طرشالر. بوخصوصده هر تورلی ناگرادلر بیرو وعده‌سینی‌ده قزغانمیلر. بویله ناگراد وآقچه‌غه قزغوب مرتد بولوچیلر قزان ولایتنده برنیچه یوزگه طولا طورغاندر.

حاضر برنك قارشیمزده اون‌بش یل مقدم مرتد بولغان (یفریموف) طورادر: مرتد قیلنغان زمانده آڭا خزینه‌دن یر و بولون بیرونی وعده قیلمشلر. لکن حاضرگه قدر مقصودینه ایریشه آلغانی یوق ایمش. بوخصوصده یفریموف کوب محکمه‌لرگه مراجعت قیلوب باقمش. پیتربورغه‌ده بارمش. لکن هنوز بوکشی فقیرالحالدر.

گوری‌جمعیننده مرتدلرگه بیرله طورغان آقچه واردر. بو بدبخت مرتدده ڤلادیکه دیمیتریگه مراجعت قیلوب قزینی اوقوتور اوچون آقچه صوراب باقمش. دیمیتری جنابلری اوّل ردقیلمش. صوڭره برصوم (٥٠) تیین ویرمش: قزینی اوقوتو اوچون بونك بیتشمه‌یه‌چکندن یفریموف قبول ایتمه‌مش.»

بوکوندن باشلاب دورت کونگه قدر، روس پرازدنیگی اولومناسبتی ایله مطبعه اشل‌مدکندن گازیته‌مزنك کیله‌چك **٦٩** نچی نسخه‌سی جمعه کون **٢٩** نچی دیکابرده چغاچقدر.

اداره‌گه خطلر.

مماداش اویازندن

یاڭا چوریله ڤولص یوغاری اوطار آول مکره‌لری الحمدلله بزاوطار آول مکره‌لریده حریت دیندن استفاده ایده‌ك اصل وحق بولغان دینمزگه قایتورغه موافق اولدق ایشلرمز کوب وقتلر طولاشوب یوری تورغاچ اسلام دفترینه یازلورغه رسماً تصدیق اولندی جناب حق‌غه نه قدر تشکرلر ایتسکده‌آزدر.

بزاوطار آولی اهالیسی حاضرده سکسان جیدی یورط اولدقمزدن برمحله‌در ومع ذلك مسجد ومکتبکه محتاجمز. آولمزده مسجد ومدرسه صالورغه مقتدرر آدممز یوق اهالی فقیرلکده تیکز وعاجزلردرشوشینك ایچون همت اپاسی بایلردن رجا ایدامز بز یاڭی مسلمانلرغه مسجد هم مدرسه صالورغه یاردم ایتشوب اعانه ایتماك‌لرنی

اوتاری،

فنی فیلیه‌تون.

یولدزدن خبر.

مریخ یولدزنده انسانمی باشقه‌می عقللی حیوانلر بولو احتمالینی علم هیئت علماسینك کوبسی قبول ایتمشدر.

مریخ اهالیسی تورلی سببلردن یر یوزنده‌گی انسانلردن ترقی ومدنیتده هنر ومعارفده آرتق بولووی گمان قیلنادر. سببلرندن برسی شول که مریخده نرسه‌نك آورلغی بزنك یرده‌گی آورلقغه قاراغانده ایکی اوچ اولوش کیمدر. شول سببدن هر تورلی عمارتلر وباشقه تورلی اشلر بیك یڭللك ایله اشله‌نمك ممکندر.

مریخ کشیسی اوز قونی ایله طاولرغه سیکروب منه آلورغه تیشلیدر. حال بوکه بیرده کشیلر آورلقلری سببلی آرتق سیکره آلمیلر.

اشلرنك آغرلق ایله اشله‌نمکلگی معارفنك ترقیسینه‌ده مانعدر. بو مانع بیك آز بولو سببلی مریخ اهالیسی علوم ومعارفده بزدن بیك کوب آلده بولورغه تیشلیدرلر.

عالم ومتفنن اولسه‌لر، البتة علم هیئتنی بزدن آرتق بله طورغانلردر.

حکمت طبیعیه‌نی کوب بلولری سببلی آنلر تورلی رصد کوزلکلری ایله بزنی کوره طورغانلردر. هر نیچك اولسه‌ده آنلر بیر یوزنده انسانلر بارلغینی بلمی قالماسلر.

بلسه‌لر، بزگه خبر ایتمی‌توزه‌آلورلرمی؟ البتة توزمیه‌چکلر. نیچك اولسه‌ده اوزلرینك بارلقلرینی آڭلاتورغه طرشاچقلر.

فرانسیه منجملرندن کامل فلاماریونك خیالنچه بوندن بر نیچه مڭ یل مقدم مریخ علماسی بیر یوزینه اوتلر یاغوب سیگنال بیروب قارامشلر. لکن اول وقتده بز یوقلاب قالغانمز. چونکه اول زمان بزنك کوبمز یولدزلرنی کوك توشه‌مینه آسلغان قندیللر دییوب اویلی ایدك. آنلرنك زورلغندن وآنلرنك بعضلرنده خلقلر طوروندن خبرمز یوق ایدی.

بیچاره مریخ هوسکارلری نیچه یللر کوب خرجاتلر طوتوب بزگه اشاره‌لر قیلوب باقمشلر. بزنك طرفدن هیچ جواب ویرلمه‌دکندن عاجز اولوب طاشلامشلر. دیوانه جاهللر اوز قویاشلرینك عالمنده‌گی کورشیلرندن خبرلری یوق ایمش دییوب بزنی تحقیرده قیلوب قویمشلر.

لکن اول زمانده بز بیر یوزینی‌ده تیکشروب بترمه‌گان ایدك.

بیرنك‌ده سیار بر یولدز ایدکندن خبرمز یوق ایدی.

لکن مریخ اهلنده بیر ایله مناسبت‌قیلو هوسی بالکلیه بته‌رمی؟ البتة بر زمان بتوب طورسه‌ده، تکرار یاڭاراچق. مریخده توگل حاضرده جاهللر اویاسی بیر یوزنده‌ده آیغه منو هوسلری پیدا اولدی.

مشهور رومانچی ژول ویرن آیغه بر پادشاهنی پوشکه ایله آتوب منگردی.

فلاماریون‌ده‌خیالی ایله‌آیده سیاحت قیلدی.

یوق. یوق. مریخ علماسی بیرخلقینه التفات قیلمی طورماسلر: «اشاره‌مزنی برسی کورمه‌سه، ایکنچیسی کورور. بو سنه کورمه‌سه‌لر، کیله‌چك سنه کوررلر» دییوب هر سنه برر مرتبه سیگنال ایله اشاره قیلورلر.

دورت بیش سنه مقدم مریخ یولدزنده هندسی شکللرده‌اوتلی‌صزقلر کورندی. هیئت علماسی البته بو بزگه بر خبردر دیدیلر. جواب بیرورگه‌ده فرض قیلدیلر. نیچك؟ دییورسز: «اوت یاغوب!» آفریقه صحرالرنده هندسی شکلده تزوب زور، زور اوتلر یاقمقچی اولدیلر. لکن صوڭره‌شبهه‌گه قالدیلر. مریخده‌گی اوت بر پاژار بولوب چقدی، جایلری یغمورسز بولو سببلی اورمان وقامشلقلری یانغان ایمش.

بو سنه‌لرده چبقسز تیلیگرام چقغانندن خبرگز واردر. متمدن مملکتلرنك کوبسنده بونك اوچون استانسیه‌لر یاصالمشدر. یاڤروپا آمیریکه ایله اوشبو تیلیگرام آرقلی خبرلەشه‌در.

مریخ خلقینه اوشبو تیلیگرام ایله بر خبر ایتسه‌ك نیچك اولور؟

البته یاخشی اولور ایدی؟. لکن مریخ خلقی بزدن الك بونی فکرله‌ب اولگرمشلر:

حاضر بو کونلرده فرانسیه‌ده‌گی چبقسز تیلیگرام استانسیه‌لرینه هر تونده ساعت (١٢)ده بر خبر کیله‌در. بو خبر اوچ نقطه‌دن عبارتدر.

مورزینك تیلیگراف اصطلاحنچه اوچ نقطه (س) حرفندن عبارتدر. بو (س) حرفی نه دیمك؟

مریخ خلقی بو حرف ایله بزگه‌نی دیمك استیدر؟ یوقسه. بزگه‌اوّلا الفبااوقوتمقچیلرمی؟

لکن پاریژ منجمی فلاماریون: بو خبر مریخدن بولماسه کیره‌ك. باشقه بر یولدزدندر» دی.

چونکه بو سنه مریخ یولدزینك بیرگه ایڭ یراقلانغان وقتی ایمش: «متفنن‌مریخ خلقی بیر ایله خبرله‌شو اوچون بیردن یراقلانغان زماننی اختیار ایتمسلر. بیر ایڭ یاقن کیلگان زمانده اولسه، بو احتمال ایدی» دی.

هر نه ایسه، یولدزنك برسندن بیرگه بر خبر وار.

منجملر نیندی خبر ایدکینی کشف ایتسه‌لر، ترجمه‌سینی بزده نقل قیلورمز.

چونکه یولدزغه یولدزلردن کیلگان خبرلرده درج قیلناچقدر.

تورلی سوزلر

استاتیستیکادن بعض معلوماتلر.

١٩٠٥،١٩٠٦ نچی سنه‌لرده روسیه اچنده ایکی یوز آلتی اویه‌ز واون‌بر شهرڤایاننی پالاژینیه‌ده،

قرق اویه‌زد وبرشهر فوق‌العاده محافظه حالتنده، ایکی یوز قرق سکز اویه‌ز واون دورت شهر شدتلی محافظه حالتنده اولمشدر.

یاڤروپاده حاصلات

آرش حاصلاتی

اورته‌چه حساب ایله بر دیساتینه بیردن بیلگیه‌ده (١١٨)، گوللاندیه‌ده (١٠١) دانیاده (١٠٠) گیرمانیه‌ده (٩٥) شویتسیاده (٩٢) فرانسیه‌ده (٧٥) آمیریکانك متفق جمهوریتلرنده (٦٢) وروسیه‌نك ایللی گوبیرناسنده (٤٦) پوط آرش حاصل اولمقده‌در.

صولی حاصلاتی

ینه اورتاچه حساب ایله بردیساتینه بیردن گوللاندیه‌ده (١٣٠) بیلگیه‌ده (١٢٢) آنگلیه‌ده (١١٥) گیرمانیه‌ده (١٠٥) دانیاده (٩٧) یاڭا زیلانده‌ده (٩٥) شویتسیاده (٧٨) ڤینگیریه‌ده (٧٢) فرانسیه‌ده (٧٠) آمیریکانك متفق جمهوریتلرنده (٦٧) آفستریه‌ده (٥٨) روسیه‌ده ایللی گوبیرناده (٣٦) پوط صولی حاصل اولمقده‌در.

بغدای حاصلاتی

اورتاچه حساب ایله بردیساتینه بیردن بیوك برتنیاده (آنگلیه‌ده) (١٣١) گوللاندیه‌ده (١٢٥) بیلگیاده (١٢٢) یاڭا زیلاندیه‌ده (١٠٩) گیرمانیه‌ده (٩٣) قاناداده (٨٨) فرانسیه‌ده (٨٠) ڤینگیریه‌ده (٨٠) آفستریه‌ده (٧٠) آمیریکانك متفق جمهوریتلرنده (٥٦) ایتالیه‌ده (٤٩) روسیه‌نك ایللی گوبیرناسنده (٣٧) پوط بغدای حاصل اولمقده‌در.

Редакторъ - издатель Ахмедъ Низамовичъ Максудовъ.

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань.